

Betekenis voor scholen en de regio

FOTO: STUDIO ANDRÉ KUIJGROK

“D e valkuil is zo enorm dat je hem niet eens herkent als valkuil”, zegt Wim van der Klauw, College van Bestuur Wellantcollege. “De gedachte dat dingen maakbaar zijn en dat je ze vanachter een bureau kunt veranderen, topdown, die gedachte is heel verleidelijk. Het zit ook ongeveer in onze

◀ *Komt het vmbo-groen bij een coöperatie rondom kennis niet teveel aan de zijlijn?*

► *Wim van der Klauw, College van Bestuur Wellantcollege, waarschuwt voor de gedachte van maakbaarheid vanachter een bureau, een mogelijke valkuil voor de kenniscoöperatie. "Je moet ervoor waken dat je dat gedrag gaat vertonen"*

FOTO: TON VAN DEN BORN

De kenniscoöperatie wordt voorbereid. Dat gebeurt in een stuurgroep, maar de instellingen denken mee. Ze stellen vragen, adviseren en waarschuwen, gevraagd en ongevraagd. Want, benadrukt Wellant, "zorg dat we iets neerzetten wat ook echt betekenis heeft!"

cellen. Je moet er daarom permanent voor waken dat je dat gedrag gaat vertonen."

Veranderingen komen vanuit de instellingen. Dat is de filosofie van Wellant. Je mag, zo vindt de organisatie, de huidige ontwikkelingen in het groene onderwijs niet negeren en evenmin de actuele situatie in de regio. Verder moet je draagvlak krijgen, waarschuwt onder meer Henk van Doorn, voorzitter van de Vereniging buitengewoon groen. Daar heb je echt even de tijd voor nodig.

Die tijd is nu uitgebreid, want de streefdatum van 1 januari voor de inrichting van een operationele coöperatie is verlaten. Met nog ongeveer een maand voor de boeg, op 23 november, besloot de stuurgroep de termijn met drie maanden te verlengen, tot 1 april.

"We hebben geconcludeerd dat we het niet zouden halen", zegt Marcel Kooijman, directeur AOC Raad en lid van de stuurgroep.

Zijlijn

Het was ook pas dit voorjaar dat Wouter Gerstel, hoofd Onderwijs en Voorlichting bij DWK, na onder meer een gesprek met oud-Wellantbestuurder Bernard Franssen zijn nota over structurele samenwerking binnen het agrokennissysteem presenteerde. De partijen bogen zich over de consequenties en de Algemene ledenvergadering van de AOC Raad sprak in juni over de plannen.

"Positief", was in grote lijnen het oordeel. Maar moet Wageningen UR wel

zo'n preferente positie krijgen, wat wordt de structuur precies en leidt het niet tot budgetverdunding? Komt het vmbo-groen bij een coöperatie rondom kennis niet teveel aan de zijlijn?

Wordt het aoc-project Goal niet doorkruist, verschillen de agenda's van Wageningen UR, van de groene hogescholen en aoc's wat betreft kennis niet teveel, wordt er hier misschien geprobeerd om een OVO-drieluik nieuwe stijl te formeren, sluit je je niet teveel af binnen je domein?

Volop vragen, adviezen en aandachtspunten. "Het denken over de coöperatie is nog volop in ontwikkeling", zegt Kooijman. "En de term coöperatie is een voorlopige naam."

De stuurgroep die deze ontwikkeling leidt, werd net voor de zomer inge-

◀ *Het lukt alleen als er goede interactie is tussen management en werkvloer*

FOTO: STUDIO ANDRÉ RUIJROK

‘Voor het vmbo, en een deel van het mbo, zou er vooral winst kunnen zijn als de coöperatie een bijdrage levert aan de leeromgeving en de didactische ontwikkeling van docenten’

steld en organiseerde een bijeenkomst op 30 september. Twee weken later (14 oktober) werd er op een interne werkconferentie “stevig doorgepakt”. “Maar”, zegt Kooijman, “er moet nog veel nagedacht worden en gepraat. Vooral ook met scholen.”

Drive

Wellant heeft initiatief genomen in dat denkproces. Ze hebben waarschuwingen laten horen, per brief, persbericht en ook op hun website. Zien ze het dan misschien achteraf toch niet zo zitten, zo’n coöperatie? Is het te bedreigend voor de autonomie van het aoc en de afzonderlijke vestigingen? Van der Klauw: “De gedachte van landelijke samenwerking vinden we fantastisch. We steunen bijvoorbeeld ook van harte de gedachte achter Goal, voor een betere samenwerking van aoc’s. We zijn helemaal niet tegen een kenniscoöperatie”, zegt hij. “Integendeel, maar we denken dat het beter zou kunnen.”

Minder topdown, meer rekening houdend met hoe het groene onderwijs nu in elkaar steekt en vooral door goed te luisteren, te discussiëren en te interacteren. “We denken dat de gedachte dat de overheid de samenleving maakbaar maakt met regels en een buidel geld niet de goede weg is. Ook binnen een aoc werkt dat niet. Wij kunnen hier bij het College van Bestuur honderd jaar iets verlangen, maar het gaat erom wat mensen op de vestigingen kunnen en willen. Wij zijn zelf ook leerende, hier bij Wellant. We letten er bij elkaar heel scherp op. Want niet hier, maar in de regio, daar moet je het maken.”

Het lukt alleen als er goede interactie is tussen management en werkvloer, stelt hij. “Bij de kenniscoöperatie hoop ik dat het ook die kant uitgaat. Dat zou een geweldige erkenning zijn van wat er op scholen gebeurt. Maar ik zie ze nog worstelen. De intentie is er wel, maar in de uitwerking blijkt het nog niet. Er zit bij de mensen die dergelijke processen initiëren vanzelf altijd een drive om iets moois te bereiken en

dan de regie over te nemen. Als we ons maar realiseren dat we die zwakheid hebben. Dan kunnen we elkaar scherp houden.”

Perfect

“Zo’n coöperatie is perfect, als er rekening wordt gehouden met waar het om gaat”, resumeert Van der Klauw. Dat is niet het enige aandachtspunt van Wellant. “Onze grootste zorg een paar maanden geleden was dat het ook bij de kennis van boven naar beneden zou gaan, slechts in één richting. Verspreiding van Wageningse kennis en onderzoek. Maar intussen wordt nadrukkelijk een term gebruikt als kenniscirculatie.”

Voor het vmbo, en een deel van het mbo, zou er vooral winst kunnen zijn als de coöperatie een bijdrage levert aan de leeromgeving en de didactische ontwikkeling van docenten. Want hoe doe je dat precies: contextrijk leren? En is er voldoende bereidheid bij het bedrijfsleven om bij te dragen aan goede leersituaties?

“Dan kom je op het domeinverhaal”, vervolgt Van der Klauw. “We denken bij een domein normaal aan iets wat begrensd is, terwijl we eigenlijk moeten denken aan datgene wat ons begrenst. Openheid. Het is immers ook heel best mogelijk dat een authentieke leersituatie die van belang is voor onze leerlingen, buiten dat beperkte groene territorium ligt.”

“Bovendien gaat het er in essentie om dat je mensen veel meer algemene beroepsvaardigheden aanleert. De specifieke vaardigheden leren ze vooral in de (groene) praktijk”, denkt Van der Klauw. “Er zijn ook veel gebieden op de rand van het groen die zitten te gillen om goed opgeleide mensen.”

“Vergelijk het met tuincentra. De uitstraling blijft wel hetzelfde, maar als je ziet wat er in dergelijke winkels gebeurt, dan zijn ze veel breder geworden; ze verkopen veel meer andere producten dan groene. Het gaat hen om inrichting van de leefomgeving.” Ook wat betreft de ondersteuningsinstellingen heeft Wellant een mening. “Je vraagt ze om een bijdrage te leve-

ren voor de (onderwijs)vraagstukken waar je voor staat. Als het goed is, wordt hen precies gevraagd een bijdrage te leveren naar de geconstateerde behoefte; niet meer dan dat.”

Vraagsturing.

“Een goede zaak”, reageert Wim Drost, directeur Ontwikkelcentrum, op de inrichting van een kenniscoöperatie.

Het Ontwikkelcentrum is een van die ondersteuningsorganisaties waarvoor de kenniscoöperatie wellicht de vraag kan formuleren. “Ik heb geen kritiek en ik ben ook niet bezorgd”, zegt hij. “Dat klinkt misschien wat naïef, maar dat is het niet. Ik denk dat onze belangen voldoende behartigd zijn. We hebben een positie in de leermiddelenontwikkeling.”

“We zijn inderdaad een ondersteuningsinstelling”, vervolgt hij. “Dienstverlenend aan het groene onderwijs. Maar dat vraagsturingsdenken is een bijzonder fenomeen. En onderwijsinnovatie komt bijvoorbeeld niet alleen

van de werkvloer. Dat geloof ik niet. Beweging komt volgens mij altijd van beide kanten.”

Spookbeeld

De visie van het Wellantcollege is besproken binnen de AOC Raad. “Ik zie al resultaten in de rapportage van de laatste werksessie”, zegt Van der Klauw. “Dat er beweging is gekomen, is heel goed, maar het vraagt nog wel wat van de deelnemers. We blijven het scherp volgen.”

“Ik begrijp de zorgen van Van der Klauw”, reageert Kooijman. “Kenniscirculatie heeft misschien minder betekenis voor het vmbo, maar wat onderwijsvernieuwing betreft, is dat er wel.” De stuurgroep heeft dat uitgesplitst naar onderdelen zoals competentiegericht leren en toetsen, leren op maat, leren in de praktijk en de nieuwe onderwijsgever.

Er zijn dan volgens Kooijman drie doelstellingen: invloed op doelen van onderwijsvernieuwing, meer samenwerking in de kolom van aoc's tot Wageningen UR en transparantie in besteding van middelen voor innovatie en kenniscirculatie. “Dat laatste is toch erg ondoorzichtig. Er gebeurt van alles, maar iedereen heeft het gevoel dat het niet erg efficiënt gaat.”

De coöperatie wordt aldus Kooijman geen formele rechtspersoon. Er komen geen mensen in dienst; er komt geen nieuw orgaan. “Een spookbeeld dat ik aanvankelijk ook had”, erkent hij, “Maar het is niet de bedoeling nieuwe bureaucratie te veroorzaken. Het gaat over de creatie van een netwerk over drie geledingen waarin ontmoetingen plaatsvinden. Wat we nu doen, is bekijken waar die ontmoetingen over gaan.”

Ton van den Born